

Dary a dávání

Texty na tento týden

2K 9,6,7; Dt 16,17; Ž 116,12–18; 1Pa 16,29; Mk 12,41–44; Mk 14,3–9

Základní verš

„Jak se mám odvděčit Hospodinu, že se mne tolikrát zastal? Zvednu kalich spásy a budu vzývat Hospodinovo jméno. Svoje sliby Hospodinu splním před veškerým jeho lidem.“ (Ž 116,12–14)

Kromě desátků se v Písmu mluví o různých typech darů, které můžeme vnímat jako určitý druh oběti. Ty Boží lid přinášel z toho, co mu zůstalo po vrácení desátků. Právě zde začíná štědrost. Mezi takové oběti (dary) patřily například oběti za hříchy jako odpověď na Boží milost, nebo oběti díky, které se dávaly jako uznání Boží ochrany a požehnání, zdraví a prosperity. Nechyběly ani obětní dary pro chudé a oběti pro stavbu a údržbu Hospodinova domu.

Když se zamyslíme nad velikostí darů, kterými nám Bůh žehná, začneme vnímat hlubší podstatu darů. Už nejde jen o to, že se má za co vymalovat modlitebna nebo udělat nový plot. Dary budeme vnímat jako naši odpověď na to, co pro nás Bůh dělá – a co pro nás vykonal prostřednictvím Ježíše Krista. „My milujeme, protože Bůh napřed miloval nás“ (1J 4,19). Církev, ať už na úrovni místního sboru, sdružení nebo na celosvětové úrovni, využívá naše dary k šíření evangelia. Tento týden se soustředíme na to, co Bible říká o obětech v souvislosti s péčí o Boží záležitosti na zemi.

Osnova lekce

Čtvrtá lekce zaměří naši pozornost na křesťanskou štědrost, která není projevem věrnosti (jako např. desátek), ale vděčnosti a lásky k Bohu i bližním.

- Mt 6,31–34: Motivace k dávání: vděčnost za Boží lásku a péči (neděle)
- Dt 16,17: Velikost daru: každý podle svých možností (pondělí)
- Ž 96,8,9; 116,16–19: Dary vděčnosti: součást bohoslužby (úterý)
- Mk 12,41–44: Ježíšovo ocenění našich darů (středa)
- Mk 14,3–9: Výjimečné dary pro výjimečné účely (čtvrtek)

MOTIVACE DÁVAT

³¹Nemějte tedy starost a neříkejte: Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? ³²Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. ³³Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. ³⁴Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení. (Mt 6,31–34)

Osobní studium

Milujeme Boha, protože on napřed miloval nás. Naše dávání je odpovědí na jeho úžasný dar – dar Ježíše Krista. „Pán nepotřebuje naše oběti. Nemůžeme ho obohatit svými dary. Písmo říká: Od tebe pochází všechno. Dáváme ti, co jsme přijali z tvých rukou“ (1Pa 29,14). Bůh nám však umožňuje, abychom projevili svou vděčnost za jeho milosrdenství obětavým úsilím rozšířit totéž i na druhé. Jen tak můžeme projevit svou vděčnost a lásku Bohu. Žádné jiné možnosti nám nedal.“ (CS 18)

Když se vzdáváme „našich“ finančních prostředků ve prospěch Ježíše, ve skutečnosti to posiluje naši lásku k němu a k druhým lidem. Proto mohou být peníze skutečnou silou dobra. Ježíš trávil více času mluvením o penězích a bohatství než o jakémkoli jiném tématu. Téměř šestina veršů v Matoušovi, Markovi a Lukášovi je právě o penězích či majetku. Dobrou zprávou evangelia je, že Bůh nás může osvobodit od nezdravého vztahu k majetku.

Uvažujte o úvodních verších (Mt 6,31–34) a o textu Dt 28,1–14. Co Bůh zaslubuje, budeme-li ho poslouchat? Proč se nejedná o sobectví, dovoláváme-li se naplnění Božích zaslíbení?

Naše dary přinesené s ochotným a upřímným srdcem jsou důkazem ochoty obětovat se pro Boha. Mohou být hlubokým duchovním zážitkem, vyjádřením skutečnosti, že náš život je zcela předán Bohu jako našemu Pánu. Můžeme donekonečna říkat, že milujeme Boha, ale až štědré dary z upřímného srdce pomáhají tuto lásku projevít (a dokonce posílit).

Dary přicházejí ze srdce důvěřujícího Bohu, který neustále pečuje o všechny naše potřeby tak, jak je to podle něj nejlepší. Naše dary vycházejí z přesvědčení, že jsme v Kristu našli jistotu spasení. Nesnažíme se jimi Boha usmířit ani se jimi nedomáháme Božího přijetí. Všechny naše oběti vycházejí ze srdce, které vírou přijalo Krista jako jediný a dostatečný prostředek milosti a vykoupění.

Aplikace

Přečti si text 2K 9,6.7. Co znamená dávat tak, jak ses „ve svém srdci předem rozhodl“? Jak se člověk může naučit dávat s radostí?

JAK VELKÉ DARY MÁME PŘINÁŠET?

Každý přinese, co může dát, podle požehnání Hospodina, tvého Boha, které ti udělil. (Dt 16,17)

¹²Jak se mám odvděčit Hospodinu, že se mne tolikrát zastal? ¹³Zvednu kalich spásy a budu vzývat Hospodinovo jméno. ¹⁴Svoje sliby Hospodinu splním před veškerým jeho lidem. (Ž 116,12–14)

Osobní studium

Pro výši darů není určen žádný procentuální podíl jako u desátků. Jaké kritérium můžeme použít k určení výše darů podle verše Dt 16,17?

Naše dary jsou uznáním a vyjádřením vděčnosti Bohu za jeho dary života, vykoupění, obživy a stálá požehnání. A tedy, jak jsme již uvedli, množství našich darů se odvíjí od požehnání, která jsme přijali. „Komu bylo mnoho dáno, od toho se mnoho očekává, a komu mnoho svěřili, od toho budou žádat tím více“ (L 12,48).

Uvažuj o úvodním textu Ž 116,12–14. Jak bys odpověděl na otázku položenou ve 12. verši? Souvisí s tvou odpovědí i finanční prostředky? Jak?

Bohu nikdy nebudeme moci splatit všechna požehnání, která nám dal. Nikdy mu nebudeme schopni dostatečně projevit svou vděčnost. Zdá se, že to nejlepší, co mů-

žeme udělat, je být štědrý pro věc evangelia a pomáhat našim bližním. Když Ježíš vyslal své učedníky na misionářskou cestu, připomněl jim: „Zadarmo jste dostali, zadarmo dejte“ (Mt 10,8). Kromě toho – dary, které dáváme, mají schopnost změnit náš charakter. Dáváme-li s láskou, pokorně a obětavě, naše sobectví ustupuje. Máme se zaměřit na pomoc druhým a na podporu Božího království, jak to dělal i Ježíš.

Neustále mějme na paměti, že „Bůh tak miloval svět, že dal...“ (J 3,16). Opakem takového jednání je hromadění pro sebe. Čím více se nám toho podaří získat, tím sobečtější se ve svém srdci stáváme – a tím hůře se budeme nakonec cítit.

Máme svobodnou vůli rozhodnout se, kolik a komu darujeme. Ale přinášet oběti a dary Pánu je křesťanskou povinností, která má duchovní a morální důsledky. Zanedbávat dávání znamená způsobit si duchovní škodu, možná větší, než si umíme představit.

Aplikace

Co tvé dary a tvůj postoj k dávání říkají o tvém vztahu k Bohu?

BOHOSLUŽBA A DARY

Přiznejte Hospodinu slávu jeho jména! Přineste dar, vstupte před něj, v nádheře svatyně se klaňte Hospodinu! (1Pa 16,29)

⁸Přiznejte Hospodinu slávu jeho jména! Přineste dar, vstupte do nádvoří jeho, ⁹v nádheře svatyně se klaňte Hospodinu! Svij se před ním, celá země! (Ž 96,8.9)

¹⁶Hospodine, prosím, já jsem tvůj služebník, služebník tvůj, syn tvé služebnice. Ty jsi mi rozvázal pouta. ¹⁷Tobě obětuji oběť díků a budu vzývat Hospodinovo jméno. ¹⁸Svoje sliby Hospodinu splním před veškerým jeho lidem, ¹⁹v nádvořích Hospodinova domu, Jeruzaléme, v tvém středu. Haleluja. (Ž 116,16–19)

Osobní studium

Bible neurčuje, jak přesně by měla vypadat naše společná bohoslužba. Ze zkušeností židů a rané církve však můžeme vidět, že bohoslužba v sobě zahrnuje minimálně čtyři součásti. Ty jsou v Novém zákoně shrnuty jako (1) studium/kázání, (2) modlitba/chvály, (3) hudba/zpěv a (4) desátky a dary.

Už jsme mluvili o tom, že Izraelci se třikrát do roka měli ukázat před Hospodinem. Text k tomu dodává: „A neukáže se před Hospodinovou tváří s prázdnou“ (Dt 16,16). Součástí zkušenosti uctívání bylo odevzdání desátků a přinášení obětí a darů. Právě o Pesachu, Letnicích a svátku stánků Boží děti přinášely své desátky a dary. Bylo nepředstavitelné, že by někdo přišel na tyto slavnosti s prázdnýma rukama.

Pro starověký Izrael bylo dávání desátků a darů nedílnou součástí jejich bohoslužby. Právě uctívání není jen vyjádřením díky a uznání Bohu slovy, písněmi a modlitbou, ale i vyjádřením tohoto díky přinesením

darů do domu Hospodinova. Izraelci přinášeli své dary do chrámu, my je přinášíme v sobotu do shromáždění (to je jeden ze způsobů). Takové jednání je součástí našeho uctívání Boha.

Co říkají výše uvedené texty o uctívání Hospodina? Pokus se naformulovat principy vyjádřené v těchto verších.

1Pa 16,29

Ž 96,8.9

Ž 116,16–19

Jako Boží děti, kterým je svěřeno správcovství Božích záležitostí na zemi, máme přednost, příležitost a zodpovědnost přinášet dary a oběti. Pokud nám Pán dal děti, měli bychom se s nimi podělit o radost z dávání desátků a darů. Ať své dary věnujeme jakoukoli formou, odevzdání desátků a dávání darů je součástí naší zkušenosti s uctíváním Boha.

Aplikace

Jakou máš zkušenost s dáváním desátků a darů? Jak to ovlivňuje tvůj vztah s Bohem?

BŮH VÍ O NAŠICH DARECH

⁴¹Sedl si naproti chrámové pokladnici a díval se, jak do ní lidé vhadzují peníze. A mnozí bohatí dávali mnoho. ⁴²Přišla také jedna chudá vdova a vhodila dvě drobné mince, dohromady čtyrák. ⁴³Zavolal své učedníky a řekl jim: „Amen, pravím vám, tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice.“ ⁴⁴Všichni totiž dali ze svého nadbytku, ona však ze svého nedostatku: dala, co měla, všechno, z čeho měla být živa.“ (Mk 12,41–44)

¹V Cesareji žil nějaký muž jménem Kornélius, důstojník pluku, zvaného Italský. ²Byl to člověk zbožný, s celou svou rodinou věřil v jediného Boha, byl velmi štědrý vůči židovskému lidu a pravidelně se modlil k Bohu. ³Ten měl kolem třetí hodiny odpoledne vidění, v němž jasně spatřil Božího anděla, jak k němu vchází a volá na něj: „Kornéliu!“ ⁴Pohlédl na něj a pln bázně řekl: „Co si přeješ, Pane?“ Anděl odpověděl: „Bůh přijal tvé modlitby a almužny a pamatuje na tebe.“ (Sk 10,1–4)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (Mk 12,41–44). Ať je naše finanční situace jakákoli, jakému principu nás tento příběh učí? Jak jej můžeme aplikovat do svého života?

Ježíš a jeho učedníci byli na chrámovém nádvoří, kde se nacházela pokladna. Ježíš pozoroval, jak do pokladny lidé vhadzují své dary. Všiml si přitom vdovy, která dala dvě měděné mince. Přestože šlo o malý obnos, pro ženu to byla velká částka, dala všechno, co měla. „Ježíš pochopil její motiv. Věřila, že služba v chrámu je ustanovena Bohem, a chtěla udělat vše, co bylo v jejích silách, aby ji podpořila. Udělala, co mohla, a její jednání se mělo stát vzorem zde na zemi a mělo být její radostí ve věčnosti. Svůj dar dala z upřímného srdce. Velikost jejího daru se nehodnotila podle jeho finanční hodnoty, ale podle lásky k Bohu a zájmu o jeho dílo.“ (CS 175)

Za zmínku stojí, že jde o jediný dar, který Ježíš veřejně pochválil – dar církvi, která se

právě chystala Ježíše odmítnout, církvi, která se tak velmi odklonila od svého povolání a poslání.

Uvažuj o dalším dnešním textu (Sk 10,1–4). Proč římského důstojníka navštívil Boží anděl? Které dva jeho činy byly zaznamenány v nebi?

Zdá se, že nebe nejen slyší naše modlitby, ale také si všímá pohnutek, které nás vedou k dávání. Text říká, že Kornélius byl štědrý dárcem. „Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce“ (Mt 6,21). A srdce Kornélia následovalo jeho dary. Byl připraven dozvědět se o Ježíši víc. Modlitba a almužna spolu úzce souvisí a dokazují naši lásku k Bohu a k našim bližním. V tomto spojení se odrážejí dvě velké zásady Božího zákona: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí“ a „miluj svého bližního jako sám sebe“ (L 10,27). První se projevuje v modlitbě, druhá v dávání potřebným.

Aplikace

Myslíš si, že je správné dávat i tehdy, když sám nemáš nadbytek?

SPECIÁLNÍ PROJEKTY – DARY Z „VELKÉ NÁDOBY“

³Když byl v Betanii v domě Šimona Malomocného a seděl u stolu, přišla žena, která měla alabastrovou nádobku pravého vzácného oleje z nardu. Rozbila ji a olej vylila na jeho hlavu. ⁴„Některí se hněvali: „Nač ta ztráta oleje?“ ⁵Mohl se prodat za víc než tři sta denárů a ty se mohly dát chudým.“ A osopili se na ni. ⁶Ježíš však řekl: „Nechte ji! Proč ji trápíte? Vykonal na mně dobrý skutek.“ ⁷Vždyť chudé máte stále kolem sebe, a kdykoli chcete, můžete jim činit dobře; mne však nemáte stále. ⁸Ona učinila, co měla; už napřed pomazala mé tělo k pohřbu. ⁹Amen, pravím vám, všude po celém světě, kde bude kázáno evangelium, bude se mluvit na její památku také o tom, co ona učinila.“ (Mk 14,3–9)

Osobní studium

Výzkumy ukazují, že jen devět procent majetku mají lidé v takzvané likvidní formě (tedy v peněžní, nebo velmi rychle zpeněžitelné). Za likvidní aktiva se obecně považují hotovost, běžné a spořicí účty, různé investiční fondy. Většina našeho majetku (tedy více než devadesát procent) je „investována“ do nemovitostí (byty, domy a pozemky) nebo jiné nelikvidní položky.

Rozdíl mezi likvidními a nelikvidními aktivy můžeme ilustrovat vložení 100 Kč do dvou různých skleněných nádob. V jedné nádobě by tedy bylo 9 Kč (hotovost, likvidní aktiva) a ve druhé 91 Kč (nelikvidní aktiva).

Většina lidí dává své dary z malé nádoby – ze své hotovosti, z peněz, které mají na běžném účtu nebo v peněžence. Když se však někdo pro něco opravdu nadchne, je ochoten přinést dar i z velké nádoby. Bible nám popisuje mnoho podobných příběhů.

Uvažujte o textech Mk 14,3–9 v úvodu (porovnej s textem J 12,2–8). Kdo byly hlav-

ní postavy na Šimonově hostině? Jakou hodnotu měl Mariin dar? Proč se rozhodla pomazat Ježíše?

Mariin dar měl hodnotu tři sta denárů, což představovalo roční plat běžného člověka. Její dar zřejmě pocházel z „velké nádoby“. Po této události Jidáš zradil Ježíše za přibližně třetinu této částky – za třicet stříbrných v hotovosti (Mt 26,15). K tomu, aby se člověk rozhodl darovat z „velké nádoby“, potřebuje skutečnou lásku a oddanost. Když však naše srdce zatemní chamtivost a sobectví, jak se to stalo Jidášovi, pak jsme ochotni prodat i svou duši hodně lacino.

O Barnabášovi se Nový zákon zmiňuje na osmadvaceti místech. Známe ho především jako společníka apoštola Pavla a jako velkého misionáře. Velice důležitá je hned první zmínka o něm. Ve Sk 4,36.37 čteme o tom, že jeho dar byl opravdu z „velké nádoby“. Jeho čin je velkým příkladem pravdivosti Kristových slov: „Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce“ (Mt 6,21).

Aplikace

Proč je dávání darů důležité pro obě strany – pro dárce i obdarovaného?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Nebeské knihy zaznamenávají i finanční věrnost členů Boží rodiny. „Anděl věrně zaznamenává každou oběť věnovanou Bohu, každý dar předaný do pokladny a také konečný výsledek takové štědrosti. Boží oko ví o každé drobné minci věnované na jeho dílo a zná ochotu i neochotu dárce. Zaznamenávají se i pohnutky, které vedly k dávání. Ti, kdo obětavě a oddaně odevzdávají Bohu podle jeho ustanovení, co je jeho, budou odměněni podle svých skutků. I kdyby se stalo, že se takové svaté prostředky použijí nesprávně a nesplní cíl, který dárce zamýšlel – Boží slávu a spasení lidí – ti, kdo dávali upřímně a s pohledem upřeným na Boží slávu, nepřijdou o svou odměnu.“ (2T 518)

„Bůh touží, aby lidé plánovali a modlili se za pokrok jeho díla. Ale podobně jako Kornélius potřebujeme spojit modlitbu s dáváním. Naše modlitby a dary na podporu potřebných mají vystoupit až k Bohu. Víra bez skutků je mrtvá a bez živé víry není možné líbit se Bohu. Modleme se a zároveň dávejme vše, co je v našich silách – svou práci i prostředky, aby se naše modlitby mohly naplnit. Když jednáme ve víře, Bůh na nás nezapomene. Zaznamenává každý skutek lásky a sebezapření. Připraví možnosti, abychom svou víru mohli projevit i činy.“ (AUG, 17. červen 1903)

Otázky k rozhovoru

1. *Jak jsou spojeny modlitba a dávání? Jak nám může modlitba pomoci poznat, kolik, kdy a co máme dát?*
2. *Populární časopis přinesl reportáž o finančnících z Wall Street, kteří sice vydělávali spoustu peněz, ale přesto byli mrzutí, nešťastní, plní úzkosti a strachu. Jeden z nich, manažer investičního fondu, řekl: „Když zemřu, vůbec nebude záležet na tom, zda můj fond vydělal o jedno procento více nebo ne.“ Co se z této zkušenosti můžeme naučit? Jak může dávání (dokonce i sebeobětavé dávání) přinést dárci duchovní prospěch? Jak může dávání osvobodit člověka od „vábnosti majetku“ (Mt 13,22)?*
3. *Uvažujte o výše zmíněné myšlence o požehnání dárce navzdory „nesprávnému použití darů“. V čem může být pro nás jako dárce tento princip důležitý?*